FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 14 ta' Marzu, 2002

Kaw\a Numru 47
~itazz. Nru. 1616/00JRM

Joseph SCHEMBRI u Stephen Bor[

vs

Albert FENECH

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fl-1 t'Awissu, 2000, li bih l-atturi ippremettew:

Illi fit-3 ta' Mejju, 1998 g]al]abta tal-11.00 p.m. u fil-jiem ta' qabel fi Triq il-}nejja, Sliema, il-konvenut ikkaw\a danni volontarji fuq il-vetturi proprjeta' tal-attur Joseph Schembri li g]andhom in-numri ta' registrazzjoni JAA-876, KAN-225 u BAC-537, u fuq il-vettura proprjeta' tal-attur Stephen Borg li g]andha n-numru ta' registrazzjoni DAM-383, u dan billi g]amel grif u waddab materjal u likwidu li g]amel]sara fuq l-imsemmija vetturi;

Illi g]alkemm l-atturi sej]u lill-konvenut sabiex i]allashom tad-danni kollha li huma soffrew, il-konvenut baqa' inadempjenti;

G]alhekk l-atturi talbu lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenut responsabbli g]ad-danni kollha li l-atturi soffrew rizultanti mill-in`ident li se]] fit-3 ta' Mejju, 1998 u fil-jiem ta' qabel, meta l-konvenut g]amel grif u waddab materjal u likwidu li g]amel]sara fuq erba' vetturi proprjeta' tal-atturi;

2. Tillikwida d-danni kollha sofferti mill-atturi anke permezz ta' periti nominati g]al dan l-iskop; u

3. Tikkundanna lill-konvenut sabiex i]allas lill-atturi d-danni kollha hekk likwidati;

Bl-ispejje\ komprizi dawk tal-ittra uffi`jali tas-6 ta' Mejju, 1998 u ta' Frar, 1999 kontra l-konvenut, li huwa minn issa n[unt sabiex jidher g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi;

Rat illi l-im]arrek Albert Fenech, notifikat kif imiss b'kopja tal-Att ta`-~itazzjoni u bl-Avvi\ tas-Smig] fid-19 ta' Settembru, 2000[1], naqas li jressaq Nota tal-E``ezzjonijiet fi\-\mien mog]ti lilu mil-li[i, u lanqas qatt deher quddiem din il-Qorti kull meta ssej]et il-kaw\a biex b'xi mod jikkontesta t-talbiet tal-atturi, u b'hekk baqa' kontuma`i;

Semg]et ix-xhieda tal-atturi;

Rat id-Degriet tag]ha tal-5 ta' Lulju, 2001, li bih, fuq talba tal-atturi,]atret lill-Avukat Dottor Kenneth Gulia b]ala

[1] Pa[[. 6 u 7, *tergo* tal-pro`ess

Assistent {udizzjarju biex jisma' x-xhieda ta' Mario Schembri;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukat tal-atturi;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degrieti tag]ha tat-30 ta' Novembru, 2001, u tas-7 ta' Marzu, 2002, li bihom]alliet il-kaw\a g]as-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kaw\a l-atturi qeg]din ifittxu lill-im]arrek biex jag]mel tajjeb g]all-]sara li huma [arrbu fi]wejji[hom (karozzi privati) b'g]amil li, g]aliex ried, l-im]arrek wettaq g]all-]abta tal-bidu ta' Mejju tal-1998;

Illi l-atturi qeg]din jg]idu li, fil-lejl tat-3 ta' Mejju, 1998, u f'xi jiem qabel, l-im]arrek g]amel]sara g]ax ried fuq erba' (4) karozzi re[istrati JAA-876, KAN-225, BAC-537 u DAM-383, billi girifhom b'o[[ett iebes u billi tefa' fuqhom likwidu li qaxxrilhom i\-\ebg]a.

Illi <u>mill-provi mressqa waqt is-smig] tal-ka\</u> tirri\ulta sensiela ta' rakkonti ta' [rajjiet li se]]ew fi jew qrib il-proprjeta' tal-atturi u grafikament imfissra minn g]add ta' xiehda u provi dokumentali u elettromanjeti`i:

Illi *l-attur Joseph Schembri* xehed[2] li kien ilu \mien isib li qeg]da ssir]sara u vendikazzjonijiet fi]wej[u. Fisser il-passi li]a biex jag]mel sorveljanza biex jipprova jaqbad lil min kien l-awtur ta' dawn l-g]emejjel sa ma fl-a]]ar deherlu li g]araf u kixef min kienet din il-persuna. F'in`ident li se]] fit-tard tal-g]axija tat-3 ta' Mejju, 1998, l-attur lema] minn fuq l-i*screen* ta' c.c.t.v. li kien wa]]al mal-]ajt tad-dar tieg]u, persuna li kienet tidher titfa' b]al likwidu fuq wa]da mill-karozzi tieg]u. G]araf lil dik il-

[2] Dok RB1, f'pa[[. 9 sa 13 tal-pro`ess

persuna b]ala l-im]arrek Albert Fenech u beda jg]ajjat. Mal-g]ajjat tieg]u, ra 'l dik il-persuna titlaq ti[ri mill-post u sema' bieb tad-dar tal-aluminju jing]alaq. Hu xehed li, f'dawk l-in]awi, l-im]arrek Fenech biss g]andu bieb ta' barra tad-dar tal-aluminju[3]. Kif ra hekk,]are[g]alih. Min]abba li nqala' d-diskors, l-attur mar [ab lill-Pulizija fuq il-post biex jaraw b'g]ajnejhom. Huma]adu l-istqarrija tieg]u u, aktar tard, bag]tu g]all-im]arrek. L-attur iddikjara li huwa s-sid ta' tliet karozzi tal-g]amla *Kia Pride* (re[istrata JAA-876), *Ford Capri* (re[istrata KAN-225) u *Daewoo* (re[istrata BAC-537), u li , dak inhar tal-in`ident, sab]sarat fit-tlieta li huma[4]. Biex jag]mel tajjeb g]al dawn il-]sarat l-attur ta stejjem li ng]atawlu qabel ma beda x-xog]lijiet[5], u irri\ulta li spi``a nefaq b'kollox elf tmien mija u disg]a u sebg]in liri Maltin (Lm 1879), bejn xog]ol ta' *spray-work*[6] u bdil ta' partijiet[7];

Illi *mart l-attur, Bri[ida Schembri* xehdet [8]billi tenniet dak li xehed \ew[ha u \iedet tg]id li l-attur l-ie]or, Stephen Bor[, kien l-g]arus ta' bintha. Qalet li dan ukoll [arrab]sara f'dak l-in`ident tat-3 ta' Mejju, 1998, billi sab il-karozza tieg]u tal-g]amla *Fiat 128* (re[istrata DAM-383) imraxxa b'likwidu korro\iv li kien qieg]ed jaqlg]alha \-\ebg]a li kien g]adu kif taha \mien qasir biss qabel. Semmiet kif, waqt li \ew[ha kien qieg]ed l-G]assa jag]mel rapport, bintha kienet mg]ajra mill-im]arrek u kif, aktar tard, meta Joseph Caruana (li jg]ix ma' bint l-im]arrek) ra r-re[istrazzjoni tal-*video*, u mar g]and l-im]arrek,]are[mid-dar tal-im]arrek b'*jerrycan* ta' deter[ent;

Illi *Mario Schembri, iben l-attur* xehed[9] dwar x'se]] dak inhar fil-g]axija u x'kien lema] fuq l-erba' karozzi ta' missieru u tal-g]arus t'o]tu. Huwa tenna `irkostanzi msemmija fix-xhieda tal-[enituri tieg]u;

---

[3] Dok "AF", f'pa[. 15 tal-pro`ess

[4] Dokti "AS2", "AS4" u "AS5", f'pa[[. 17, 19 u 20 tal-pro`ess

[5] Dokti "AS7", "AS9" u "AS10", f'pa[[. 22, 24 u 25 tal-pro`ess, li jitilg]u b'kollox g]al LM 1550

[6] Dokti "AS11", "AS12" u "AS14", f'pa[[. 26, 27 u 29 tal-pro`ess

[7] Dokti "AS16" u "AS17", f'pa[[. 30 u 31 tal-pro`ess

[8] Dok "RB2", f'pa[[. 32-4 tal-pro`ess

[9] Dok "RB3", f'pa[[. 36-7 tal-pro`ess

Illi *Franco Schembri, iben l-attur,* xehed[10] li hu wasal]dejn id-dar wara li kien sar li sar fuq il-karozzi, imma baqa' barra u ra lil Joseph Caruana]iere[mid-dar tal-im]arrek b'*jerrycan* vojta ta' deter[ent;

Illi *l-attur Stephen Bor[* xehed[11] li huwa (illum) mi\\ewwe[lil bint l-attur l-ie]or, u kien ilu \mien twil isib]sarat fuq il-karozza tieg]u b'atti vandali. Ikkonferma l-ver\joni mog]tija minn Franco Schembri u Mario Schembri dwar x'se]] dak inhar wara l-in`ident, billi hu ma kienx fuq il-post x']in saret il-]sara fuq il-karozza tieg]u u dawk tal-attur.  Huwa ikkonferma li huwa s-sid tal-karozza tal-g]amla *Fiat 128* (re[istrata DAM-383), u li l-istima tal-]sara[12] li [arrab fiha min]abba dak l-in`ident telg]et g]al]ames mitt lira Maltija[13], u fil-fatt intefqet is-somma ta' Lm 425 biex re[g]et in\ebg]et mill-[did[14];

Illi *Egidio Sammut*, imressaq mill-atturi, xehed[15] li xog]lu huwa li ji\bog] il-karozzi u li kien bag]at g]alih l-attur Schembri biex imur jara erba' karozzi. Qal li sab li tlieta minnhom kellhom titjir u `ar`ir fuq kull wa]da li kien jixbah l-effett ta' a`idu.  Karozza o]ra kellha grif min-na]a sa o]ra.  Mill-mod kif kien imferrex dak it-titjir, il-karozzi kellhom jin\ebg]u mill-[did wara li jitne]]a l-effett tal-]ruq kaw\at mill-a`idu. Huwa fisser x'kien ix-xog]ol li g]amel fuq l-erba' karozzi, u ikkonferma li t]allas tax-xog]ol li g]amel fuqhom;

Illi l-li[i tg]id li kull persuna twie[eb g]all-]sara li ti[ri bi]tija tag]ha[16], u jitqies fi]tija kull min f'g]emilu ma ju\ax l-g]aqal, id-dili[enza u l-]sieb ta' missier tajjeb tal-familja[17]. F'kaw\a `ivili b]alma hija din, je]tie[li min jixli lil xi]add

---

[10] Dok "RB4", f'pa[. 38 tal-pro`ess
[11] Dok "RB5", f'pa[[. 39 sa 40 tal-pro`ess
[12] Ara Dok "AS3" f'pa[. 18 tal-pro`ess
[13] Dok "AS8", f'pa[. 23 tal-pro`ess
[14] Dok "AS13", f'pa[. 28 tal-pro`ess
[15] Fis-smig] tal-11 ta' Jannar, 2001, pa[[. 46-8 tal-pro`ess
[16] Art. 1031 tal-Kap 16
[17] Art. 1032(2) tal-Kap 16

b'g]amil li jikkaw\alu l-]sara, irid i[ib hu l-provi fi grad me]tie[biex jissoddisfa lill-Qorti. Dan il-grad ta' prova m'huwiex wie]ed lil hinn mid-dubju (b]alma japplika fil-ka\ ta' pro`edura ta' natura kriminali), g]aliex hija bi\\ejjed il-prova fuq livell ta' probabilita'[18]. F'din il-kaw\a, li hija karatteri\\ata mill-kontuma`ja tal-im]arrek, il-Qorti trid toqg]od b'seba' g]ajnejn g]al dak li jitressaq bi prova, u trid tag]mel it-tiftix tag]ha min]abba li l-im]arrek ikun, bin-nuqqas tieg]u li jressaq e``ezzjonijiet,]alla l-obbligu li jsir il-]aqq f'idejn il-Qorti[19]. Fil-ka\ pre\enti, je]tie[jing]elbu \ew[livelli: l-ewwel livell huwa li trid issir prova li dak li l-atturi qeg]din jixlu lill-im]arrek bih fil-fatt wettqu hu. It-tieni livell, li jista' jitqies biss jekk l-ewwel livell ikun [ie meg]lub, huwa dak li trid issir il-prova xierqa li l-]sara m[arrba mill-atturi hija konsegwenza ta' dak l-g]emil, u trid titressaq prova ta' kemm tiswa dik il-]sara;

Illi l-atturi ressqu provi li jikkonfermaw li saret il-]sara, u siltu inferenzi `irkostanzjali dwar min kien l-awtur tal-g]emejjel dannu\i. G]alkemm kien ikun bil-wisq a]jar kieku tressqet ix-xhieda ta' persuni barranin dwar x'sejbiet irri\ultalhom fuq il-paternita' ta' l-atti dannu\i, minn din ix-xhieda li irri\ultat, il-Qorti tislet elementi bi\\ejjed biex tifforma]sieb u fehma li jwassluha g]all-konvin`iment li l-im]arrek kien il-mo]] u l-id wara l-]sara m[arrba mill-atturi fil-g]axija tat-3 ta' Mejju, 1998, u li g]alhekk, imissu jwie[eb g]aliha. Element siewi, fil-fehma tag]ha, li jist]oqqlu jitqies huwa dak li, mix-xhieda tal-atturi, to]ro[ `ara x-xewqa li huma jsibu tarf ta' u jag]lqu g]atu fuq sensiela ta' [rajjiet li kienu ilhom jifnuhom g]al \mien, milli li jo]olqu xenarju li jnissel i\jed pika u mibeg]da bejnhom u l-im]arrek g]all-[ejjieni. Meta jintrabat dan il-fatt ma' l-ie]or daqstant evidenti tal-kwestjoni li dak inhar in]olqot bejn l-attur u l-im]arrek, isib li l-provi `irkostanzjali jie]du xejra ta' xi]a[a i\jed minn kon[ettura jew suspett;

---

18 Ara Cross & Wilkins *Outline of the Law of Evidence*, 5th. Edit., pp. 34-40

19 Kumm. **24.11.1934** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Wismayer noe vs Magro*** (Kollez. Vol: **XXIX.iii.35**)

Illi minn dak li seta' jidher mill-provi dokumentali mressqa, m'hemm l-ebda dubju li l-]sara li [arrbu l-karozzi tal-atturi ma kinetx wa]da a``identali.

Mill-mod sfrenat li bih jidher li [ie mxerred il-likwidu fuq u]ud mill-vetturi, hija tassew]a[a li tidher mad-daqqa t'g]ajn li min g]amel dak kellu l-mira tal-istess karozzi f'mo]]u u sfoga fihom filwaqt li ried iwessa' kemm jista' l-effetti u l-]sara tal-g]amil tieg]u;

Illi, g]al dak li jirrigwarda l-ammont ta']sara m[arrba, lanqas m'g]andu g]alfejn ikun hemm diffikultajiet kbar. Saret tifsira xierqa minn l-uniku xhud "barrani" mressq mill-atturi dwar l-entita' tal-]sarat im[arrba mill-atturi fi]wejji[hom. U l-Qorti qabblet l-istejjem mag]mulin mal-infieq li se]] wara li saru x-xog]lijiet. Billi min g]amel l-istejjem m'huwiex l-istess persuna li g]amlet ix-xog]ol ta' \ebg]a mill-[did fuq il-karozzi, il-Qorti ssib li dan il-fatt u x-xebh ra[onevoli bejn i\-\ew[`irkostanzi j\id fil-kredibilita' tal-provi mressqa. E[idio Sammut ikkonferma bil-[urament li t]allas tax-xog]ol li wettaq u dan skond l-ir`evuti esebiti;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi, fil-kontuma`ja tal-im]arrek:

Tilqa' l-ewwel talba tal-atturi u tiddikjara li l-im]arrek Albert Fenech ja]ti g]all-]sara kollha m[arrba mill-atturi fit-3 ta' Mejju, 1998, u l-jiem ta' qabel, billi b'g]amilu g]amel]sara fuq erba' vetturi proprjeta' tag]hom;

Tilqa' t-tieni talba u qeg]da tillikwida d-danni m[arrba mill-atturi flimkien fi-somma ta' elfejn tliet mija u erba' liri Maltin (Lm 2,304);

Tilqa' t-tielet talba attri`i u tikkundanna lill-im]arrek i]allas lill-atturi s-somma ta' Lm 2,304 b]ala danni hekk likwidati, u dan in kwantu g]al elf tmin mija u disg]a u sebg]in lira Maltin (Lm 1,879) lill-attur Joseph Schembri,

u kwantu g]al erba' mija u]amsa u g]oxrin lira Maltin (Lm 425) lill-attur Stephen Bor[; u

Tikkundanna lill-im]arrek i]allas ukoll l-ispejje\ kollha tal-kaw\a, kif mitluba

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
14 ta' Marzu, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
14 ta' Marzu, 2002